

«Είναι στενή πύλη η υπακοή, η ακτημοσύνη, ο περιορισμός στα τείχη του μοναστηριού»

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Παραμένουμε στο Κουτλουμουσιανό Κοινόβιο, στα κράσπεδα των Καρυών, συνεχίζοντας τη συνομιλία με τον Καθηγούμενο π. Χριστόδουλο. Με ευπροσηγορία μάς απαντά:

- **Μ.Μ.:** Πολλοί, Γέροντα, παρεξηγούν το νόημα του μοναχισμού, θεωρώντας τους μοναχούς ριψάσπιδες που εγκαταλείπουν τον κόσμο από δειλία. Παρακαλώ τις θέσεις ή τις αντιθέσεις σας.

- Αρχιμ. Χρ. Κτλμης: Αυτό είναι αποτέλεσμα αγνοίας της μοναχικής ζωής. Οποιος εγκαταλείπει τον κόσμο από δειλίαν ή αντικοινωνική διάθεση δεν μπορεί εύκολα να γίνει μοναχός· γιατί ο μοναχισμός είναι στάδιο μεγάλων αγώνων και μπροστά στις πρώτες δυσκολίες θα υπαναχωρήσει. Είναι στενή πύλη η υπακοή, η ακτημοσύνη, ο περιορισμός στο μοναστήρι. Ο μοναχός αφενός καλλιεργεί την αγάπη -έτσι καλλιεργεί την αληθινή κοινωνικότητα του Ευαγγελίου- και αφετέρου αναλαμβάνει έναβ σκληρό πνευματικόν αγώνα, για ν' αρθούν όλα τα εμπόδια που φράζουν τον δρόμο προς την κατεύθυνση αυτή, όπως είναι τα πάθη και οι κακίες. Νομίζω ότι ο μοναχισμός παρεξηγείται επειδή δεν στρατεύεται ιεραποστολικώς. Αλλά δεν υπάρχει αποτελεσματικότερη δράση και δεν υπάρχει πιο επίπονο και πιο ευλογημένο έργο από την αδιάλειπτη προσευχή για όλο τον κόσμο.

- **Μ.Μ.:** Γέροντα, το Κοινόβιο του Κουτλουμουσίου στέκει εδώ χρόνια πολλά -θα μας πείτε εσείς πόσα είναι τα χρόνια αυτά- δίπλα στις Καρυές. Ολοι οι κεκαρμένοι μοναχοί και οι δόκιμοι αγωνίζονται τον αγώνα τον καλόν και προάγονται πνευματικώς, όπως έχουμε τη χαρά να

διαπιστώνουμε ιδίοις όμμασι. Πείτε μας, παρακαλώ, κάποια στοιχεία ιστορικά τα οποία θα μας βοηθήσουν καταρχά να καταλάβουμε τον χώρο στον οποίο βρισκόμαστε και για τον οποίο μιλάμε.

- Αρχιμ. Χρ. Κτλμνς: Ευχαριστώ και πάλι πάρα πολύ που μου δίνεις αυτή την πνευματική ευκαιρία. Εύχομαι ταπεινά «παν δώρημα τέλειον άνωθεν» σ' εσένα προσωπικώς που γνωρίζουμε την αγάπη σου, καθώς και στους αγαπητούς αναγνώστες σου.

Το Κουτλουμούσι είν' ένα καστρομονάστηρο συμμετρικά κτισμένο σε μία καταπράσινη πλαγιά που βλέπει βορινά τη θάλασσα, το Θρακικό Πέλαγος. Είναι μόλις μισό χιλιόμετρο έξω από τις Καρυές, την πρωτεύουσα του Αγίου Ορους. Ιδρύθηκε τον 11ο αιώνα. Για τον κτήτορα της μονής μας δεν έχουμε επαρκή ιστορικά στοιχεία. Εμεινε στην προφορική και γραπτή παράδοση ως ο όσιος Κουτλουμούσης, άνθρωπος εκλεκτός και θεοφιλής. Η πρώτη υπογραφή Κουτλουμουσιανού ηγουμένου, ανάμεσα σε υπογραφές είκοσι οκτώ εκπροσώπων αγιορειτικών μονών, σώζεται σε έγγραφο του 1169. Πρώτος κοσμήτωρ της μονής είναι ο αυτοκράτωρ Αλέξιος Α' ο Κομνηνός. Αυτός εδώρισε στο μοναστήρι μας μεγάλο τεμάχιο Τιμίου Ξύλου, επίσης το πόδι της αγίας Θεοπρομήτορος Αννης που παραμένει άφθορον, αλλά και άλλα άγια τίμια λείψανα. Επίσης το ενδιαφέρον τους για την αύξηση και τη διάσωση της μονής σε καιρούς δύσκολους εξεδήλωσαν με παραχώρηση και κατοχύρωση εκτάσεων η Θεοδώρα Καντακουζηνή, ο Ιωάννης Καντακουζηνός, οι Μανουήλ και Ανδρόνικος Παλαιολόγοι. Σταθμός στην ιστορία της μονής υπήρξε το έτος 1393, όταν ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αντώνιος την ανακήρυξε πατριαρχική και σταυροπηγιακή, απολαμβάνουσα πατριαρχικής μερίμνης και επιβλέψεως, ανενόχλητη και ανεπηρέαστη από κάθε άνθρωπο. Από τον 14ο αιώνα, μετά την παρακμή της αυτοκρατορικής ισχύος, αρωγοί έρχονται οι ηγεμόνες των παραδουνάβιων περιοχών, οι οποίοι δημιουργούν ιδιαίτερες σχέσεις με το μοναστήρι. Μάλιστα ο ηγούμενος Χαρίτων εξελέγη από το Οικουμενικό Πατριαρχείο -με αίτηση του λαού- μητροπολίτης Ουγγροβλαχίας, χωρίς βέβαια να εγκαταλείψει το ηγουμενικό αξίωμα. Δυστυχώς όμως τότε οι Ρουμάνοι ηγεμόνες, για να βοηθήσουν το πληγμένο από τους Ρουμάνους μοναστήρι, έθεσαν ως όρο τη μετατροπή του κοινοβιακού καθεστώτος της μονής σε ιδιόρρυθμο, όρος που έγινε αποδεκτός με βαριά καρδιά από τους Έλληνες μοναχούς, οι οποίοι γνώριζαν και ομολογούσαν ότι «η κοινοβιακή κατάστασις είναι ο επίγειος ουρανός και κλήρος των πατέρων». Το μοναστήρι επανήλθε στην κοινοβιακή τάξη το 1856, με αίτηση πλέον της ίδιας της αδελφότητας προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Είναι αξιοσημείωτο ότι καθ' όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας η μονή διατηρεί εστίες θερμής πίστεως και προσανατολισμού του Γένους σε μετόχια στις Σέρρες, στην Ανδρο, στην Ιμβρο, στον Μαρμαρά, στη Σάμο, στη Λήμνο, στη Σιθωνία, στην Κρήτη, αλλά και στη Ρουμανία. Επίσης το Κουτλουμούσι ανέδειξε μορφές που

διέπρεψαν τόσο στην αγιότητα όσο και στα γράμματα, αλλά και στο μαρτύριο. Στη ροή των αιώνων το μοναστήρι μας δεν υπέφερε μόνον από τους πειρατές, αλλά και από φυσικές καταστροφές. Η κτιριακή ερείπωση μαζί με την οικονομική δυσπραγία και την ολοκληρωτική απώλεια της ακινήτου περιουσίας έθεσαν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα και της συνέχια της μονής. Ήταν άθλος της υπομονής των πατέρων και κυρίως θαύμα της Παναγίας της Φοβεράς Προστασίας το ότι μπόρεσε και ανέκαμψε πάλι και μπορεί σήμερα και συνεχίζει την αδιάκοπη πνευματική πορεία του. Το Κουτλουμούσι τιμάται στη Μεταμόρφωση του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού.

- Μ.Μ.: Γέροντα, σας παρακαλώ να μας αναφέρετε μερικά στοιχεία για τη σημερινή αδελφότητα της οποίας ηγείσθε.

- Αρχιμ. Χρ. Κτλμης: Χαρακτηριστικά του Κοινοβίου είναι η κοινή στέγη, η κοινή λατρεία, ο κοινός πατέρας, ο κοινός σκοπός. «Κοινά τα σύμπαντα», περιγράφει τη ζωή αυτήν ο Μ. Βασίλειος, «κοινοί οι πόνοι, κοινοί οι στέφανοι, ένας οι πολλοί και ο ένας δεν είναι μόνος! Αυτοί ζηλεύουν την ζωή των αγγέλων... διότι τα πάντα ανήκουν στον καθένα και καθιστούν όλους κατ' ισοτιμίαν πλούσιους». Αυτά τα στοιχεία συγκροτούν κατά τον άγιον ουρανοφάντορα την «τελεωτάτην κοινωνίαν βίου» που αποτελεί καρπό της ενανθρωπήσεως του Σωτήρος. Η κοινωνία αυτή δεν επιτρέπει διακρίσεις ούτε εξουσιαστικές τάσεις. Δεν υπάρχουν εξουσίες, αλλά διακονήματα. Ο καθένας έχει τα χαρίσματα και τις αρμοδιότητές του, αλλά ποιος είναι μεγαλύτερος από τον Κύριό του, ο οποίος δεν ήλθε στον κόσμο για να διακονηθεί, αλλά για να διακονήσει; Ακόμη και το μέγιστο αξίωμα της ιεροσύνης είναι χάρισμα και διακόνημα δοσμένο από την αδελφότητα για την οικοδομή της αδελφότητας. Η Εκκλησία είναι κοινοβιακή, λένουν επιμόνως οι Πατέρες της. Ο λόγος αυτός, που φαινόταν ουτοπία ακόμη και για την τότε χριστιανική κοινωνία, είχε ήδη βρει τόπο και απέδιδε πλούσιους καρπούς για την Εκκλησία στην κοινωνία της ερήμου.

Για τη σημερινή κοινωνία, όπου πολλοί χριστιανοί καθαιρούν τις αποθήκες τους για να οικοδομήσουν μεγαλύτερες ή εκκλησιάζονται δίχως καν να γνωρίζουν τον αδελφό τους, παραμένει ευεργετική πρόκληση το κοινοβιακό πνεύμα του μοναχισμού. Ακόμη μεγαλύτερη πρόκληση παραμένει ο ακρογωνιαίος λίθος της αγάπης, πάνω στον οποίο θεμελιώνεται όλο το οικοδόμημα του μοναχισμού και του Χριστιανισμού. Η αγάπη υπαγορεύει την οργάνωση του Κοινοβίου. Ο πλησίον, δηλαδή κάθε άνθρωπος, είναι ο θεμέλιος της ζωής και της σωτηρίας μας. Γι' αυτό και οι ασκητές πατέρες λένε πως «ουδέποτε προτίμησαν το ατομικό συμφέρον από την ωφέλεια του αδελφού».

Όσο και αν ο κοινοβιακός βίος δεν μπόρεσε να μεταφυτευθεί στον κόσμο, ωστόσο το κοινοβιακό πνεύμα ενέπνευσε και διαπότισε τη ζωή των ορθόδοξων λαών και σίγουρα αποτελεί μια πρόταση για τις σύγχρονες κοινωνίες που αναζητούν λύσεις

στ' αδιέξοδά τους.

Σήμερα στο Κοινόβιό μας ζούμε τριάντα αδελφοί που αγωνιζόμαστε να οικοδομήσουμε πάνω στην πίστη και την αγάπη. Τα τελευταία έτη ξεκινήσαμε μίαν εκδοτική διακονία με στόχο τη συμβολή στην παιδεία και στον πολιτισμό. Η δραστηριότητα αυτή επιτρέπει την πνευματική έξοδο της μονής στον κόσμο, με προσοχή ασφαλώς στον κίνδυνο εκκοσμικεύσεως του μοναστηριακού βίου. Παραλλήλως συστήθηκε και λειτουργεί αγιογραφικό εργαστήριο, όπου ακολουθούν τα βυζαντινά πρότυπα της κρητικής σχολής. Γενικά οι πατέρες, πέρα από την κοινή θεία λατρεία που καλύπτει ένα μεγάλο τμήμα του νυχθημέρου, είναι αφοσιωμένοι στα διακονήματα, στη φιλοξενία, στη μελέτη, στη διακονία, ο καθένας ανάλογα με το ιδιαίτερο χάρισμά του.

Μανώλης Μελινός

διευθυντής Βιβλιοθήκης της Ι. Συνόδου

Πηγή: dimokratianews.gr